

การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
Management the Building and the Environment at Pathaypittayacom School
under the Office of the Secondary School Educational Service Area 22

ทรงพล ศรีนวล *

รองศาสตราจารย์ ดร.หาญชัย อัมภามผล **

ดร.วีระเทพ เนียมหัตถ์ ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research : AR) โดยมีความมุ่งหมายเพื่อ

1) ศึกษาสภาพ และปัญหา 2) หาแนวทางพัฒนา 3) ติดตามผลการพัฒนา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการ 2 วงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 23 คน รวมจำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่เนื้อหาและนำเสนอโดยความเรียง นำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทาย 1 ผลการศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม พบว่า

1.1 สภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ปัญหา พบว่า โรงเรียนยังขาดการวางแผน ขาดการวางแผน การบำรุงรักษา ครูผู้รับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม บรรยากาศไม่ร่มรื่น และยังขาดการนิเทศติดตามผล

2. แนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ และการนิเทศติดตามผล

3. ผลการ พบว่า

3.1 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

3.1.1 การบริหารจัดการด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมพบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์วิธีการรับบริการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้รับทราบทั่วกัน

คำสำคัญ : การพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านป่าผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3.1.2 การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า จากการวางแผนการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วม มีการตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้

3.1.3 การบริหารจัดการด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามความจำเป็น ส่งผลให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้นกว่าเดิม

3.1.4 การบริหารจัดการด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและประเมินอายุการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทุกปี

3.2 ผลการพัฒนาในรอบที่ 2 พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่ได้รับการพัฒนา ในรอบที่ 2 มี 1 ด้าน คือ การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และมีค่าเฉลี่ย โดยรวมเพิ่มขึ้น (0.95) ทำให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมมีการตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

ABSTRACT

This research process action research : The objective is to 1) The study state and problem 2) The develop guidelines 3) The tracked development. The Process action research performed 2 cycles, consists of four steps : Planning, Action, Observation, Reflection. The purpose of this research was : the joint research of 20 people and a number of 23 people, including 43 instruments were interview, observation and questionnaire. The data were analyzed using quantitative statistical averages, percentage, standard deviation. Monitoring of qualitative information. The researchers analyzed the content analysis classification and content offered by the sort presented a descriptive study.

The research found that :

1. The study state and problem the management of the building and the environment.

1.1 The state, found that : The state the management of the building and the environment. The overall, medium level ($\bar{X}=2.66$). When the aspects by sort most to least from the first three, including : The control of the building and the environment ($\bar{X}=2.66$). The maintenance of the building and the environment ($\bar{X}=2.70$). The use of the building and the environment ($\bar{X}=2.52$).

1.2 The problem, found that : The teachers to lacked of knowledge, understanding the management of the building and the environment. The lack of communities involvement in the development and the management of the buildings and the environment. The lack of funding in the management of the building and the environment is not enough.

2. The establish guidelines, found that : 1) The workshop 2) The study visit prototype schools. 3) The supervisory tracking.

3. The development

3.1 The workshop, found that : The co-research have to interesting the enthusiasm, intended listen and participants simultaneously. The teacher knowledge, Understanding about management of the building and the environment and not know the guidelines for management of the building and the environment.

3.2 The study visit prototype schools, found that : the co-researcher saw an example and knowledge understanding about the development of the building and the environment, found that : the co-researcher have knowledge, the skills and guidelines management of the building and the environment more clearly.

3.3 The supervisory tracking, found that : The teacher knowledge understanding about the development of the building and the environment. The assessment in field the maintenance of the buildings and the environment. Not meet the criteria of assessment. Which must have supervisory follow-up in the second round.;

Keywords : The Development of Management the Building and Envropment.

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 24 มาตรา 4 ข้อ 5 และ ข้อ 6 ได้ระบุว่า การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องทำการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความ รอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 : 78)

อาคารสถานที่ที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานไปได้โดยสะดวก ซึ่งผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารงานอาคารสถานที่ให้เหมาะสม การบริหารงานอาคารสถานที่เป็นการบริหารงานที่ให้ความสะดวกแก่การดำเนินงานหลักของโรงเรียน คือ งานวิชาการ งานส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนเป็นไปโดยสะดวก และมีประสิทธิภาพ เตรียมพร้อมที่จะรองรับความคิดและความเปลี่ยนแปลงทางการจัดการศึกษา เช่น การเพิ่ม หรือลดของจำนวนนักเรียน หรือความเปลี่ยนแปลงของชุมชน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพร้อม และพอใจในการประกอบกิจกรรมการเรียนรู้และส่วนเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของบุคลากรให้พร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ (ธีรพงศ์ แสนยศ. 2555 : หน้า 1)

โรงเรียนพหุวิทยาคม ได้เข้ารับการประเมินโรงเรียนพระราชทานในปีการศึกษา 2551 แต่ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ในระดับจังหวัด เพราะคณะกรรมการประเมินได้พบปัญหาที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการบริหารงานอาคารสถานที่ พบปัญหาที่เกิดขึ้น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการวางแผน 1) นักเรียนและครูไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ 2) การวางแผนผังแม่บทหรือการจัดนักเรียนและครูไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสัดส่วนของบริเวณพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียน ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) นักเรียนและครูไม่มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการรับผิดชอบกำหนดแผนงาน โครงการ แผนปฏิบัติการงานอาคารสถานที่ ด้านการดำเนินงาน 1) ห้องส้วมนักเรียนชายไม่ได้มาตรฐาน 2) ขาดการ

ดำเนินการเรื่องการอนุรักษ์พลังงานและการรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง 3) จำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์การเรียน การเปิดใช้อินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ 4) จำนวนพัดลมในห้องเรียนไม่เพียงพอ 5) ขาดการตกแต่งภูมิทัศน์ในบริเวณอย่างทั่วถึง 6) การจัดพื้นที่ในโรงอาหารไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน 7) ห้องประกอบห้องประชุมไม่พอเพียงต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 8) ขาดความร่วมมือในการรักษาความสะอาดและการกำหนดมาตรการการรักษาความสะอาดอย่างจริงจัง 9) สภาพสรีระภายในห้องเรียน ได้แก่ สีผนัง สีพื้นห้อง สีเพดานเสื่อมคุณภาพ 10) การจัดระบบงานซ่อมบำรุงไม่มีประสิทธิภาพ 11) การจัดบริเวณนันทนาการ บริเวณการออกกำลังกายไม่ชัดเจน 12) ขาดการทบทวนมาตรการแนวปฏิบัติการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมด้านการควบคุมติดตามประเมินผล 1) ครูและนักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นการประเมินงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 2) ไม่มีรายงานหรือการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การประเมิน 3) ไม่มีการสรุปผลและไม่มีรายงานผลการดำเนินงานโครงการตามระยะเวลาที่กำหนด และ ด้านการปรับปรุง 1) ไม่มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางแก้ไขปรับปรุงงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 2) วิธีการแก้ไขปรับปรุงงานอาคารสถานที่ไม่ชัดเจน 3) ไม่ทราบแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (โรงเรียนพะทายพิทยาคม. 2551 : 17-18)

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะผู้วิจัยมีหน้าที่รับผิดชอบงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนพะทายพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เห็นความสำคัญของงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ที่มีส่วนส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่นักเรียนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยร่วมกับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จึงได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพะทายพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อที่จะนำไปใช้พัฒนาโรงเรียน ให้มีความพร้อมสมบูรณ์และเหมาะสมต่อการจัดการศึกษาตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ต่อไป

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ ดังนี้

1. สภาพ และปัญหาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพะทายพิทยาคม เป็นอย่างไร
2. แนวทางการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพะทายพิทยาคม มีอะไรบ้าง
3. ผลการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนพะทายพิทยาคม เป็นอย่างไร

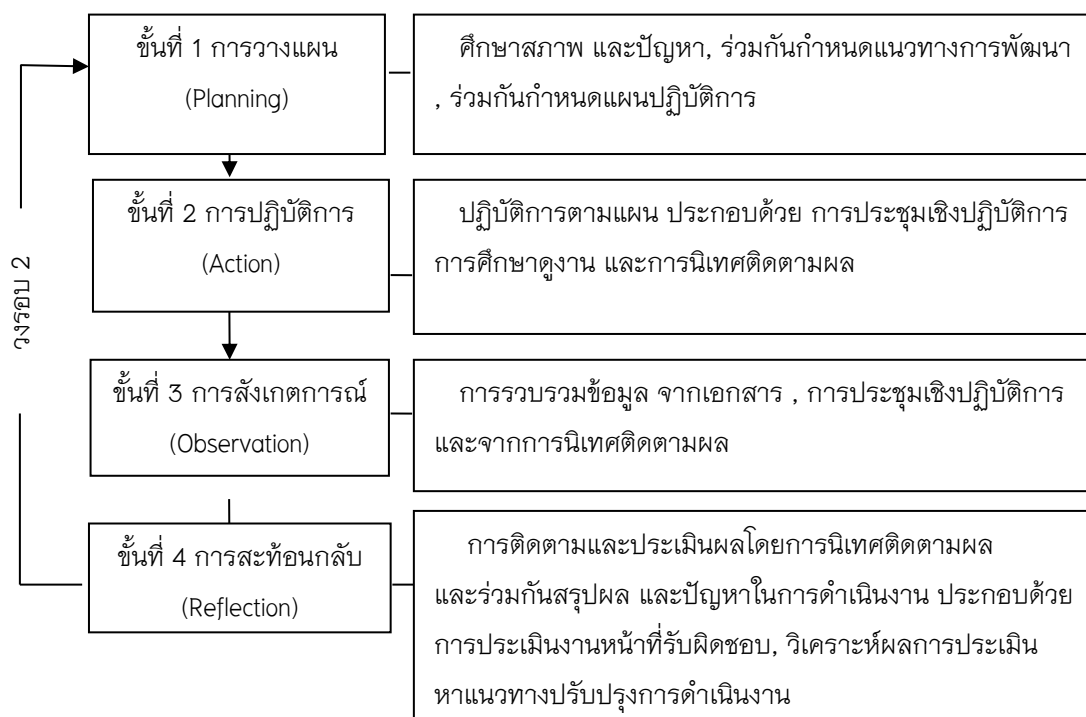
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม
3. เพื่อติดตามผลการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โรงเรียนพะทายพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (1988 : 11-15 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301-303) โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนพะทายพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนและมีหน้าที่รับผิดชอบงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนพะทายพิทยาคม จำนวน 1 คน กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 19 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะเวลาดำเนินการ ระหว่างเดือนตุลาคม 2557- เมษายน 2558

2. แบบสังเกต เป็นการบันทึกการสังเกตในการประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และ การนิเทศติดตามผล
3. แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับสภาพและปัญหา การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศติดตามผล
4. แบบสอบถาม ใช้ในการสอบถามสภาพและปัญหา สอบถามการปฏิบัติงานในการนิเทศ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกต แบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วประมวลผล ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อรายด้าน
2. นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ตามกรอบแนวคิดของ การวิจัยและความมุ่งหมายของการวิจัย
3. ประมวลผลและสรุปผลการวิจัย เสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)
4. สถิติที่ใช้ ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัญหา
 - 1.1 สภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.2 ปัญหา พบว่า โรงเรียนยังขาดการวางแผน ขาดการวางแผน การบำรุงรักษา ครูผู้รับผิดชอบ ขาดความเอาใจใส่ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
2. แนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และ การนิเทศติดตามผล
3. ผลการพัฒนา
 - 3.1 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1
 - 3.1.1 การบริหารจัดการด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการมีส่วนร่วมของ บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีประชาสัมพันธ์วิธีการรับบริการ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้รับทราบทั่วกัน
 - 3.1.2 การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า จากการ วางแผน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วม มีการตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้
 - 3.1.3 การบริหารจัดการด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมี ส่วนร่วมในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามความจำเป็น
 - 3.1.4 การบริหารจัดการด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและประเมินอายุการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่าง ต่อเนื่องทุกปี
 - 3.2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า ด้านที่ได้รับการพัฒนา ในวงรอบที่ 2 มี 1 ด้าน คือ การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ ของมีค่าเฉลี่ย โดยรวมเพิ่มขึ้น (0.95) ทำให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอนมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัญหา

1.1 สภาพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของเคียงขวัญ สกุลสุธา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัดกองการศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร ผลการวิจัย พบว่า ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเป็นของผู้บริหารศูนย์และครูที่รับผิดชอบงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง ยังไม่มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.2 ปัญหา พบว่า โรงเรียนยังขาดการวางแผน ขาดการวางแผน การบำรุงรักษา ครูผู้รับผิดชอบขาดความเอาใจใส่ ขาดแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร เม่นแต้ม (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีระเบียบการใช้และให้บริการแก่ชุมชน ตรวจสอบสภาพ บำรุงรักษาและพัฒนาอาคารสถานที่เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนอยู่เสมอ มีบุคลากรรับผิดชอบงานอาคารสถานที่ และจัดทำสรุปผลงานทางด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และให้บริการแก่ชุมชน มีระเบียบการใช้และจัดระบบการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนและเชื้อต่อการเรียนรู้ มีบุคลากรรับผิดชอบ มีการกำกับติดตาม มีการประเมินงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อการวางแผนปรับปรุงและจัดทำรายงานสรุป และโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 มีปัญหาด้านขาดแคลนงบประมาณ สถานที่คับแคบไม่สะดวกต่อการทำกิจกรรม ขาดแคลนผู้รับผิดชอบ ขาดการประเมินอย่างชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี คนไว

2. แนวทางพัฒนา ประกอบด้วย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการนิเทศติดตามผล

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัยได้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี คนไว (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาสะโน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม็ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความสนใจ ความกระตือรือร้น ตั้งใจรับฟัง และเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจและได้รู้แนวทางในการดำเนินการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

2.2 การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยเห็นตัวอย่างและได้ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี คนไว (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาสะโน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม็ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยเห็นตัวอย่างและ

เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่าผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ เกิดทักษะและมีแนวทางในการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 การนิเทศติดตามผล พบว่า การให้ทุกคนได้ปฏิบัติงานการพัฒนาการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และกำหนดการนิเทศติดตามผล เป้าหมายเพื่อติดตามและประเมินผล การพัฒนา ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี คนไฉ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาสะโน สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลนาสะเม็ง อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่า การมอบหมายงานและการนิเทศ 1) ผลการดำเนินงานในรอบที่ 1 พบว่า ครูมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะการดำเนินการจัดการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ส่วนด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมยังไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน 2) ผลการดำเนินงานในรอบที่ 2 หลังจากได้ดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศ และเพิ่มการให้ความรู้ ในด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินงานพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนเพิ่มขึ้น

3. ผลการพัฒนา

3.1 ผลการพัฒนาในรอบที่ 1

3.1.1 การบริหารจัดการด้านการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีประชาสัมพันธ์วิธีการรับบริการอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้รับทราบทั่วกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของธนากร เม่นแต้ม (2550 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนผังอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า มีระเบียบการใช้และให้บริการแก่ชุมชน

3.1.2 การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า จากการวางแผน มีการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วม มีการตกแต่งอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนการสอนและเหมาะสมเป็นแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐกานต์ เชียงตุง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารจัดการกิจกรรมรักษาสีเขียวในโรงเรียนบ้านท่าบ่อ : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าบ่อ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า 1 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนบ้านท่าบ่อ (บ่อศรีรัตนอำนวย) ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสีเขียวในสถานศึกษา ด้านการบริหารงานสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา และด้านการร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการดำเนินงานครบคลุมงานสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน การดำเนินการเป็นระบบ ต่อเนื่อง มีสรุปผลการดำเนินงาน 2 กระบวนการบริหารจัดการใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ การวางแผนพัฒนา การดำเนินการพัฒนา การสังเกตและการสะท้อนผล 3 ผลสำเร็จในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมด้านการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์และรักษาสีเขียว ในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุดและโดยรวมอยู่ในระดับมาก

3.1.3 การบริหารจัดการด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ตามความจำเป็นสอดคล้องกับงานวิจัยของสมัคร ถิ่นจันดา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนาโรงเรียน ขาดการวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ อาคารเรียนและอาคารประกอบ ขาดการบำรุงรักษาและการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย อาคารบางหลังอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการดำเนินการ แต่หลังการดำเนินการพัฒนาด้วยการนิเทศภายใน และการมีส่วนร่วม พัฒนาตามกรอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อาคารสถานที่ มีการวางแผนและการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนา อาคารเรียน มีการทำความสะอาดทุกวัน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าเรียนสนามกีฬา มีอุปกรณ์ในการเล่นเพียงพอด้านการควบคุมดูแลการใช้อาคารสถานที่ ทุกคนมีส่วนร่วมในการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัย ตามระเบียบของทางราชการ ด้านการประเมินการใช้อาคารสถานที่ มีการนิเทศติดตามผลมีผู้รับผิดชอบสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4 การบริหารจัดการด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจทรัพย์สินและประเมินอายุการใช้งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของสมัคร ถิ่นจันดา (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสีดาวิทยา อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ก่อนการพัฒนาโรงเรียน ขาดการวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ อาคารเรียนและอาคารประกอบ ขาดการบำรุงรักษาและการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้มั่นคงแข็งแรงและปลอดภัย อาคารบางหลังอยู่ในสภาพที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดงบประมาณในการดำเนินการ แต่หลังการดำเนินการพัฒนาด้วยการนิเทศภายใน และการมีส่วนร่วม พัฒนาตามกรอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อาคารสถานที่ มีการวางแผนและการมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนา อาคารเรียน มีการทำความสะอาดทุกวัน ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ มีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้น่าเรียนสนามกีฬา มีอุปกรณ์ในการเล่นเพียงพอด้านการควบคุมดูแลการใช้อาคารสถานที่ ทุกคนมีส่วนร่วมในการอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัย ตามระเบียบของทางราชการ ด้านการประเมินการใช้อาคารสถานที่ มีการนิเทศติดตามผลมีผู้รับผิดชอบสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 พบว่า ด้านที่ได้รับการพัฒนา ในวงรอบที่ 2 มี 1 ด้าน คือ การบริหารจัดการด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจของมีค่าเฉลี่ย โดยรวมเพิ่มขึ้น (0.95) ทำให้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกุณา บุญธรรม (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สระบุรี เขต 1 พบว่า มีปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาด้านการจัดสร้างอาคารสถานที่เป็นอันดับแรก รองลงมาเป็น ด้านการใช้อาคารสถานที่ ด้านการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนพะทายพิทยาคม ควรขอความร่วมมือจากชุมชนเพื่อให้การสนับสนุนด้านแรงงาน ทรัพย์สินและทุนทรัพย์หรืองบประมาณ

1.2 โรงเรียนพะทายพิทยาคม ควรมีการวางแผนกลยุทธ์ จัดระเบียบการใช้อาคารสถานที่ให้ชัดเจน เกิดประโยชน์สูงสุดตามภารกิจของบุคลากร และสาระการเรียนรู้และควรจัดห้องพิเศษใช้เป็นห้องเรียนด้วย

1.3 โรงเรียนพะทายพิทยาคม ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนและนักเรียนมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานของโรงเรียนพะทายพิทยาคม ด้านอื่นๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). กลยุทธ์ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ. (เอกสารการประชุม). กระทรวงศึกษาธิการ.

เคียงขวัญ สุกฤษฐา. (2553). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหาร

จัดการงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำสายทอง สังกัด

กองการศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร

: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ณัฐกานต์ เชียงตุง. (2552). การบริหารการจัด กิจกรรมรักษาสีสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียน

บ้านท่าบ่อ (บ่อศรีรัตนอำนวย) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธนากร เม่นแต้ม. (2550). สภาพการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนขนาดเล็ก

ในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ป.ม. : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีรพงศ์ แสนยศ. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่

ของโรงเรียนคำป่าหลายสรรพวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22.

วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

โรงเรียนพะทายพิทยาคม. (2551). แผนปฏิบัติการโรงเรียนพะทายพิทยาคม ประจำปี งบประมาณ พ.ศ.2551.

นครพนม : โรงเรียนพะทายพิทยาคม.

สกุณา บุญธรรม. (2551). สภาพและปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

สมัคร ถิ่นจันดา. (2551). การพัฒนาระบบงานอาคารสถานที่ โรงเรียนสิดาวิทยา อำเภอสิดา

จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.